

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

С Т А Н О В И Щ Е

От: *проф. д-р Станимир Иванов Кабаиванов;*
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ - ФИСН;
3.8 „Икономика“

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури съгласно Заповед № РД 38-205/26.04.2023 г.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-38-205 от 26.04.2023 г. на Ректора на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (СУ) съм определен за член на научното жури за присъждане на ОНС „Доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, Докторска програма „Аналитични изследвания върху данни (Data science)“.

Дисертационен труд и комплект материали за защита е представил Бойко Моисов Амаров, задочен докторант. Представените документи отговарят на нормативните изисквания. Представените за рецензиране публикации на докторанта са свързани с темата на дисертационното изследване – „Приложения на алгоритми за анализ на данни“.

В Таблица 1 е представено изпълнението на критериите на Стопански факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ за получаване на ОНС „Доктор“.

Група критерии	Минимално необходими	Бойко Амаров
Образователна програма	60 кредита	60
Педагогически опит и изследователска работа	50 кредита	65
Публикации, свързани с дисертацията	40	45

Таблица 1. Изпълнение на критериите и изискванията за получаване на ОНС „Доктор“ в Стопански факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Изследваните проблеми са важни, актуални и имат непосредствено влияние върху икономическото и социално развитие на страната. Докторантът си поставя две основни цели, съобразно които са определени предмет и задачи на изследването. Счита че за информирания читател би било полезно, ако се обоснове защо е избрана точно тази комбинация от обекти, както и да се посочат изрично в уводната част ограниченията пред проучването.

Изследването на предоставените електронни услуги и форми на гласуване в България е предпоставка за непосредствената приложимост на получените резултати и е от съществено значение за тяхното разпространение и популяризиране.

3. Познаване на проблема

В първа глава докторантът е представил подробно Бейсовите регресионни модели, като изложението показва задълбочената му теоретична подготовка и познаването на актуалните изследвания в тази област.

Изведеното в началото на всяка глава представяне на свързаните с дисертацията проучвания потвърждава сериозната предварителна подготовка и вложени усилия от страна на автора. Логически самостоятелните и завършени глави съдържат аргументирано представяне както на използваните аналитични методи, така и на специфичните за съответната проблемна област (машинно гласуване, електронни услуги) съвременни изследвания.

4. Методика на изследването

В изследването са използвани адекватни на поставените задачи аналитични инструменти и подходи. В първа глава, авторът разглежда влиянието на избора на априорни разпределения, който избор в последващите части е коректно аргументиран. Като бележка бих могъл да посоча, че възприемането на текста ще се подобри с използване на „честотен“ вместо „фреквентистки“.

В приложението, към дисертацията се съдържат всички необходими таблици, графики и подробни резултати, подкрепящи направените изводи и позволяващи на читателя да се запознае детайлно с проведените проучвания.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е в общ обем от 161 страници, от които 127 страници основен текст, включващи въведените, шест глави, заключение, списък на използваните литературни източници и едно приложение. Използвани са 174 източника, основно на английски език.

Съобразно дефинираните две основни цели (да изследва характеристиките на потребителите и не-потребителите на електронни правителствени услуги в България, и да изследва използването на електронни машини на избори в България, както и ефекта от въвеждането им върху избирателната активност и дяловете не-преброени гласове) на изследването, неговите обекти са: (а) интернет потребителите в България, и (б) изборите за парламент в България през април, юли и ноември 2021 г., изборите за ЕП и местните избори през 2019 г. Подобна комбинация от обекти и цели подчертава амбициозните задачи, които докторанта си поставя с изследването.

За достигането на посочените основни цели са дефинирани пет изследователски задачи, като би могло да се отбележи, че № 3 по същество съдържа две отделни под-задачи.

Дисертационното изследване използва интересен подход, при който всяка една от главите има собствено въведение, преглед на свързаните научни изследвания, методология, резултати и изводи. Макар да не се среща често, това решение позволява да се открият специфичните за отделните приложения особености, използвани аналитични инструменти и получените резултати.

6. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

В разглежданото дисертационно изследване и приложените към него публикации могат да се открият следните приносни моменти с научно-практически и приложен характер:

- анализирани са факторите, които оказват влияние върху използването на електронни услуги, предоставени от публични институции, като са изведени и препоръки кои са основните пречки за по-широкото им приложение;
- изследвани са ефектите от използване на машини за гласуване, като специален акцент в проучването е влиянието на машинния вот върху невалидното гласуване;
- изведени са конкретни препоръки насочени към важни групи електронни услуги предоставяни в България.

Нямам основания да се съмнявам в личния принос и оригиналните авторски разработки на докторанта.

7. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът е представил списък и пълен текст на три публикации – две от тях в списания и една в сборник от международна конференция. Съдържанието показва важни моменти от дисертационното изследване, като дава възможност да се популяризират постигнатите резултати.

В публикациите ясно се откроява личния принос, позиция и аргументи на докторанта, което е предпоставка широк кръг от изследователи да се запознаят и оценят неговите проучвания.

8. Автореферат

Авторефератът е с общ обем от 55 страници (48 основен текст) и отразява важните резултати и направените изводи в дисертационното изследване. Съдържанието и структурата му са съобразени с изискванията заложи в съответните правилници.

9. Критични забележки и препоръки

Дисертационното изследване има изразена практическа насоченост и разглежда процеси, които оказват съществено влияние върху развитието на обществото. Стилът на представяне на резултатите и използваните модели е издържан и стегнат, което позволява на читателя да се фокусира върху основните резултати и заключения. Считам че изследването би спечелило, ако авторът отдели повече внимание да представи допусканията и ограниченията на използваните модели, както и да коментира проверката за тяхното изпълнение при конкретните експерименти.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Рецензираният дисертационен труд съдържа интересни научно-приложни и приложни резултати. Представените от Бойко Моисов Амаров дисертационен труд и изследвания отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на Стопански факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

Публикуваните изследвания и участия в международни научни форуми показват, че докторантът притежава сериозни теоретични познания и практически опит в областта на анализа на данни. Имам всички основания да смятам, че Бойко Моисов Амаров има необходимите

умения за провеждането на самостоятелни качествени научни изследвания.

Давам своята убедена **положителна** оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Бойко Моисов Амаров в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика докторска програма „Аналитични изследвания върху данни (Data science)“.

13.06.2023 г.

Рецензент:

/ проф. д-р Станимир Кабаиванов /